

กระบวนการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา The US Presidential Election Process

โกเมศ ขวัญเมือง *

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๗๘๗ ได้เปลี่ยนรูปแบบของรัฐจากเดิมซึ่งเป็นรูปแบบสมาพันธรัฐ มาเป็นรูปแบบสหพันธรัฐ มีลักษณะเป็นรัฐรวมเรียกชื่อประเทศว่าสหรัฐอเมริกา ซึ่งในปี ค.ศ. ๑๗๘๗ มีมลรัฐ จำนวน ๑๓ มลรัฐ และในปัจจุบันสหรัฐอเมริกาประกอบด้วย ๕๐ มลรัฐ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๗๘๗ ยังบัญญัติให้สหรัฐอเมริกามีรูปแบบการปกครองตามระบบประธานาธิบดี ที่มีประธานาธิบดีเป็นทั้งประมุขของรัฐและเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารในคราวเดียวกัน สถาบันประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นฝ่ายบริหารสูงสุดของประเทศ ซึ่งสถาบันประธานาธิบดีนี้ได้ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่การประชุมร่างรัฐธรรมนูญ ที่เมืองฟิลาเดลเฟีย รัฐเพนซิลเวเนีย ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๗๘๗ และมีการเลือกตั้งประธานาธิบดีมาตลอดจนถึงปัจจุบัน บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขั้นตอนหรือกระบวนการเลือกตั้งประธานาธิบดี ตั้งแต่ขั้นตอนการได้มาซึ่งมีผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีในนามพรรคการเมือง ขั้นตอนการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และขั้นตอนการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยคณะผู้เลือกตั้ง

คำสำคัญ : ตัวแทนพิเศษ, การเลือกตั้งโดยคณะผู้เลือกตั้ง

ABSTRACT

The United States of America Constitution 1787 changed the form of state from the old constitution named as Confederation to the form of Federation as composited states called the name of the country as the United States of America that in the year of 1787 had only 13 states. At present, the United States of America has 50 states. Moreover, the constitution of the United States of America 1787 enacts that the United states of America have the form of government according to Presidential system that it has the President as the Head of State and also Head of Government. The presidential Institution is the Supreme Executive Branch of the country that it is mentioned since the Constitutional Convention at Philadelphia in Pennsylvania State in 1787 and has the Presidential Election up to now. The objective of This article is to study the stage or process of Presidential

* ภาควิชานิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

election since the stage of getting the Presidential Nominee on behalf of political parties and stage of Presidential election by the Popular Vote of the people who have the right to vote and the stage of Presidential election by Electoral College names as Electoral Vote.

Keywords: Super Delegates, Electoral Vote

๑. บทนำ

ระบบประธานาธิบดี (Presidential System) ของสหรัฐอเมริกา^๑ นั้น เป็นระบบประธานาธิบดีที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า “ระบบประธานาธิบดีเต็มรูป (Full Presidential System)” ซึ่งหมายถึง ระบบการปกครองที่มีประธานาธิบดีเป็นทั้งประมุขแห่งรัฐ (Head of State) และหัวหน้าฝ่ายบริหาร (Head of Government) ในคราวเดียวกัน

รูปแบบการปกครอง (Form of Government) ตามระบบประธานาธิบดีเต็มรูป นอกจากสหรัฐอเมริกาแล้วยังมีอยู่ในอีกหลากหลายประเทศที่มีระบบประธานาธิบดีเต็มรูป โดยไม่มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ช่วยฝ่ายบริหาร (Full Presidential System without Priminister) ดังเช่น สาธารณอัฟกานิสถาน สาธารณรัฐอาร์เจนตินา สาธารณรัฐบราซิล สาธารณรัฐชิลี สหรัฐเม็กซิโก สาธารณรัฐเวเนซุเอลา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เป็นต้น^๒

ส่วนรูปแบบการปกครอง ตามระบบประธานาธิบดีที่มีนายกรัฐมนตรี (Presidential System with Priminister) นั้นเป็นระบบที่ประธานาธิบดีเป็นประธานที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธาน (Vice-Chairperson) ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานาธิบดีฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ในหลากหลายประเทศเช่นกัน เช่น สาธารณรัฐอาร์เมเนีย สาธารณรัฐเบลารุส สาธารณรัฐคาซัคสถาน สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน สาธารณรัฐเปรู สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) สาธารณรัฐสังคมนิยมศรีลังกา สาธารณรัฐตูนิเซีย และ สาธารณรัฐเยเมน

อัตลักษณ์ เฉพาะของระบบประธานาธิบดีเต็มรูปของสหรัฐอเมริกานั้นมีสาระสำคัญดังนี้

๑.๑ ประธานาธิบดีเป็นทั้งประมุขแห่งรัฐ และหัวหน้าฝ่ายบริหารในคราวเดียวกัน

๑.๒ ประธานาธิบดีได้รับการเลือกตั้งโดยทางอ้อม (Indirect Election)

๑.๓ มีการแบ่งแยกอำนาจ (Seperation of Powers) ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ อย่างเป็นอิสระออกจากกันโดยเด็ดขาด (Rigid Seperation of Powers)

๑.๔ ประธานาธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งรัฐมนตรีได้โดยอิสระ

๑.๕ ฝ่ายบริหารไม่มีอำนาจยุบสภาผู้แทนราษฎร (Dissolution of the House of Representatives)

^๑ ลลดา วฤทธิไกรกิตติ, “คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชน”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๕): ๑๑๖.

๑.๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีอำนาจใช้สิทธิลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหาร (Motion of no Confidence)

๑.๗ รัฐสภา (สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา : สภาองเกรส) ทำหน้าที่ออกกฎหมาย (รัฐบัญญัติ) และอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑.๘ ประธานาธิบดีในฐานะประมุขแห่งรัฐ มีอำนาจในการยับยั้งร่างกฎหมาย (รัฐบัญญัติ) ที่สภาองเกรสให้ความเห็นชอบโดยวิธี วิโต้ (Veto)

๑.๙ ประธานาธิบดีมีอำนาจในการรับรองรัฐบาลของประเทศต่างๆ โดยไม่ต้องปรึกษาสภาองเกรส

๑.๑๐ รัฐมนตรีที่ประธานาธิบดีแต่งตั้งนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากสภา คองเกรส

๑.๑๑ รัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกรัฐสภาในคราวเดียวกันไม่ได้

๑.๑๒ รัฐมนตรีจะต้องรับผิดชอบ โดยตรงต่อประธานาธิบดีไม่ต้องรับผิดชอบต่อสภาองเกรส

๑.๑๓ วุฒิสภา (Senate) มีอำนาจให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง เอกอัครราชทูตตามที่ประธานาธิบดีเสนอ

๑.๑๔ ศาลฎีกา (The Supreme court) มีอำนาจในการพิจารณาชี้ขาดว่า กฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้นไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ (incompatible with the Constitution) ตามหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ (The Supremacy of the Constitution)

ในเรื่องของวาระดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา นั้น รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๗๘๗ บัญญัติให้ประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งวาระ ๔ ปี แต่รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาฉบับดังกล่าวไม่ได้กำหนดไว้ว่าประธานาธิบดีจะดำรงตำแหน่งได้กี่วาระ ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๗๘๗ ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒๒ ในปี ค.ศ. ๑๙๕๑ กำหนดให้ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ดำรงตำแหน่งไม่เกิน ๒ วาระ (Limit of President tenure to two election terms)^๒

การเลือกตั้งประธานาธิบดี และรองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา นั้น รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๗๘๗ แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๑๒ ค.ศ. ๑๘๐๔ บัญญัติให้ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีได้รับการเลือกตั้งพร้อมกันในรูปแบบของ “บัตรเลือกตั้ง (Ticket)” ใบเดียวกัน โดยวิธีเลือกตั้งทางอ้อม (Indirect Election) โดยได้รับการเลือกตั้งจาก “คณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) ที่เรียกว่า การเลือกตั้งในระบบ Electoral vote”^๓

^๒The Twenty-second Amendment to the United States of America Constitution 1951, Section 2, “No person shall be elected to the office of the President more than twice...”

^๓The twelfth Amendment to the United States of America Constitution 1804, Article I Section 1, Clause 3, “The electors shall meet in their respective states and vote by ballot for President and vice-President...”

๒. กระบวนการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

ระบบการเลือกตั้งประมุขของรัฐ (Head of State) ตามระบบประธานาธิบดีเต็มรูป (Full Presidential system) ของสหรัฐอเมริกา^๑ นั้น เป็นระบบการเลือกตั้งโดยอ้อม (Indirect election)

กระบวนการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยทางอ้อมของสหรัฐอเมริกานั้น มีกระบวนการที่ซับซ้อน มีขั้นตอนหลายขั้นตอนจนกว่าจะได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ในที่นี้จะขอลำถึงขั้นตอนต่างๆ เหล่านั้น เรียงเป็นลำดับดังต่อไปนี้

๒.๑ กระบวนการได้มาซึ่งชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา (The US. Presidential nomination process) ในนามพรรคการเมืองสหรัฐอเมริกา

อนึ่ง แม้ว่าในสหรัฐอเมริกาจะมีพรรคการเมืองหลายพรรค แต่ในทางวิชาการไม่เรียกว่าสหรัฐอเมริกาเป็นระบบพรรคการเมืองหลายพรรค (Multi-Parties system) แต่เรียกว่าสหรัฐอเมริกามีระบบพรรคการเมืองในระบบสองพรรค (Two-Parties system)

ใน ระบบสองพรรค (Two-Parties system) ของสหรัฐอเมริกานั้น แม้จะมีพรรคการเมืองมาก^๒ แต่มีเพียงพรรคใหญ่ ๒ พรรค เท่านั้นที่ผลัดเปลี่ยนเป็นรัฐบาล ได้แก่ พรรคเดโมแครต (Democratic Party) ซึ่งเป็นพรรคที่มีอุดมการณ์แนวทางเสรีนิยม (Liberal) และพรรคริพับลิกัน (Republican Party) ซึ่งเป็นพรรคที่มีอุดมการณ์แนวทางอนุรักษนิยม (Conservative)

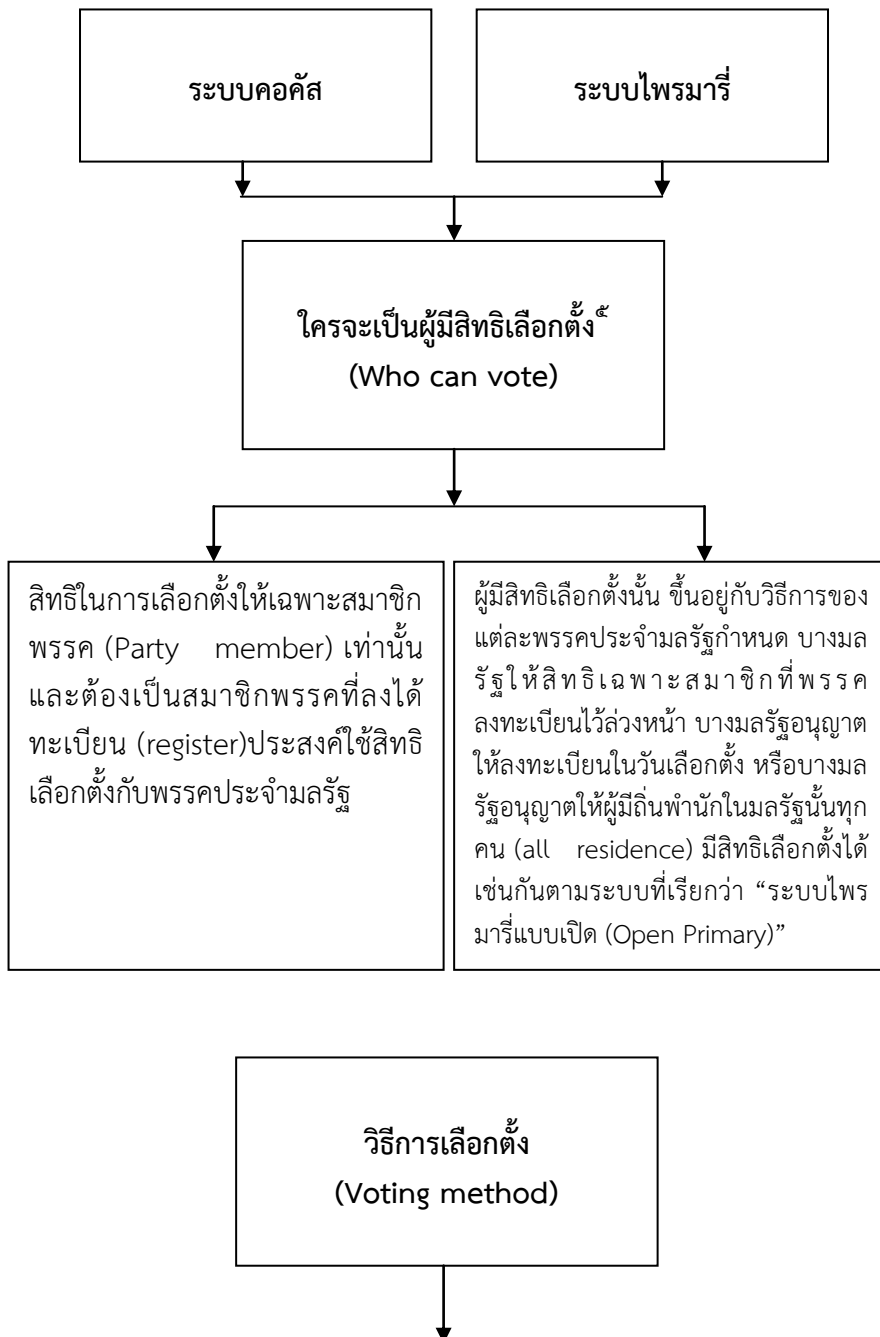
ในที่นี้จะขอลำถึงเฉพาะกระบวนการได้มาซึ่งชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี (The US. Presidential nomination process) ของพรรคเดโมแครตและพรรคริพับลิกัน ดังนี้

๒.๑.๑ วิธีการได้มาซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี (Presidential nominee)

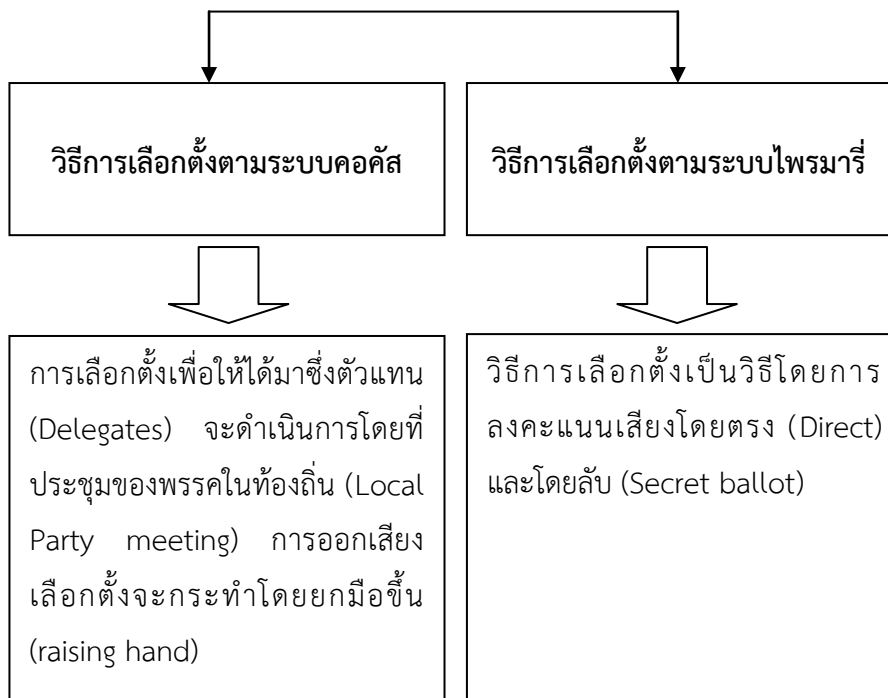
วิธีการได้มาซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีในนามพรรคเดโมแครต และพรรคริพับลิกันนั้นเริ่มต้นจากการให้ผู้ประสงค์ ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีในนามพรรคทั้งสอง เสนอชื่อตนเองต่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งสหพันธ์ (Federal Election Commission : FEC และต่อพรรคที่ประจำอยู่ในมลรัฐต่างๆ ของสหรัฐอเมริกาซึ่งอาจจะมี ๒ คนหรือหลายคน โดยเสนอชื่อตนเองต่อพรรคประจำมลรัฐทุกมลรัฐ (๕๐ มลรัฐ) และพรรคเดโมแครต พรรคริพับลิกัน ประจำมลรัฐนั้นๆ จะนำรายชื่อเหล่านั้นเสนอต่อที่ประชุมพรรคในท้องถิ่น (Local Party meeting) เพื่อเลือก “ตัวแทน (Delegates)” ที่สนับสนุนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีตามวิธีการเลือกตั้งตาม “ระบบคอคัส (Caucus) หรือระบบไพรมารี (Primary) ” ซึ่งพรรคทั้งสองพรรคต่างก็ใช้ระบบเลือกตั้งตัวแทน (Delegates) ทั้งสองระบบ

^๑พรรคใหญ่ (Major Parties) ที่มีที่นั่ง หรือ เคยมีที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร The House of the Representatives) ได้แก่ Democratic Party, Republican Party, Libertarian Party, Green Party, Constitution Party, Vermont Party, Working Party, Conservative Party of New York, Independent Party (List of Political Parties in the US., <https://en.wikipedia.org>.retrieved June 20, 2016.)

๒.๑.๑.๑. เปรียบเทียบการเลือกตั้งตัวแทน (Delegates) ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีตามระบบคอคัสและระบบไพรมารี^๕

^๕“Caucus V.S Primary” difference and comparism/Diffen, www.difference.Politics.US.Politics, retrieved Feb 12, 2016.

๒.๑.๑.๒ มลรัฐที่ใช้วิธีการเลือกตั้งตัวแทน (Delegates) ในระบบคอคัสและระบบไพรมารี

ก

ระบบคอคัส	ระบบไพรมารี
มลรัฐที่ใช้ระบบคอคัส มีจำนวน ๑๐ มลรัฐ ได้แก่ Alaska, Colorado, Dakota, Hawaii, Iowa, Kansas, Maine, Minisota, Nevada และ Wyoming	มลรัฐอื่นอีก ๔๐ มลรัฐใช้ระบบไพรมารี

๒.๑.๑.๓ ปฏิทินการเลือกตั้งทั้งระบบคอคัสและระบบไพรมารี

การเลือกตั้งทั้งระบบคอคัสและระบบไพรมารีจะเกิดขึ้นในมลรัฐแรก คือ ไอโอวา (Iowa) ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ในปีที่มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีทุกๆ ๔ ปี

ในมลรัฐไอโอวานั้นใช้ระบบคอคัสและมลรัฐที่ถัดมาหลังจากการเลือกตั้งในมลรัฐไอโอวา คือ มลรัฐนิว แฮมเชียร์ (New hamshire) ทำการเลือกตั้ง ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ในปีนั้นตามระบบไพรมารี

หลังจากการเลือกตั้งในมลรัฐนิว แฮมเชียร์แล้วอีก ๔๘ มลรัฐจะทยอยเลือกตั้งตามลำดับจนถึงวันสิ้นสุดในปลายเดือนมิถุนายน ส่วนในวันอังคารแรกของเดือนมีนาคมนั้น จะมีการเลือกตั้ง

ตัวแทน (Delegates) พร้อมกันใน ๑๑ มลรัฐ ซึ่งเรียกการเลือกตั้งในวันนั้นว่า “ซูเปอร์ ทิวส์เดย์ (Super Tuesday)”

๒.๑.๑.๔ การดำเนินการเลือกตั้งตัวแทน (Delegates) ผู้สนับสนุนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี (Presidential nominee)

อนึ่งผู้ที่ได้รับการเสนอเป็นชื่อผู้สมัครประธานาธิบดี ในนามพรรคทั้งสองนั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนจากตัวแทน (Delegates) จากมลรัฐต่างๆ รวมกับจำนวน “ตัวแทนพิเศษ” (Super Delegates) ซึ่งมาจากผู้ว่าการรัฐ และสมาชิกสภา คองเกรสที่สังกัดพรรคทั้งสองอีกจำนวนหนึ่ง โดยผู้ที่ได้รับคัดเลือกเป็นผู้สมัครในนามของพรรคทั้งสองนั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนจากตัวแทนมลรัฐและตัวแทนพิเศษที่มาจากผู้ว่าการรัฐ และสมาชิกสภาคองเกรสที่สังกัดพรรคเดโมแครตและพรรคริพับลิกันเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนตัวแทนจากมลรัฐและตัวแทนพิเศษ พรรคเดโมแครตนั้น มีจำนวนตัวแทนจากมลรัฐและตัวแทนพิเศษที่มาจากผู้ว่าการรัฐและสมาชิกสภาคองเกรสที่สังกัดพรรคเดโมแครต จำนวนรวม ๔,๗๖๕ คน ฉะนั้นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีของพรรคเดโมแครตจะต้องได้รับคะแนนเสียงจำนวน ๒,๓๘๓ เสียงเป็นอย่างน้อย

ในส่วนของพรรคริพับลิกันนั้นมีจำนวนตัวแทนจากมลรัฐและตัวแทนพิเศษจำนวน ๒,๔๗๒ คน ฉะนั้นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี ในนามพรรคริพับลิกันจะต้องได้รับคะแนนเสียงจำนวน ๑,๒๓๗ เสียง เป็นอย่างน้อย

หากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีในนามของพรรคทั้งสองรายใด ได้รับคะแนนเสียงถึงเกณฑ์ตามที่กล่าวข้างต้น พรรคทั้งสองจะเปิดการประชุมพรรคแห่งชาติ (Party National Convention) ในประมาณอาทิตย์ที่สามของเดือนกรกฎาคม เพื่อรับรองรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีที่ได้รับคะแนนเสียงจากจำนวนตัวแทนจากมลรัฐและตัวแทนพิเศษตามเกณฑ์ของทั้งสองพรรคในนามพรรคทั้งสองต่อไป

ในกรณีที่ผู้ประสงค์เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคทั้งสองได้รับ การสนับสนุนจากตัวแทนจาก มลรัฐและตัวแทนพิเศษไม่ถึงเกณฑ์ตามที่พรรคทั้งสองกำหนดไว้ ในกรณีเช่นนี้ พรรคทั้งสองจะจัดให้มีการประชุมเฉพาะกรรมการบริหารและแกนนำพรรคซึ่งเป็นการประชุมที่เรียกว่า Contested Convention เพื่อการคัดเลือก ผู้ที่ที่ประชุมเห็นว่าเหมาะสมเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดี ในนามพรรคทั้งสองต่อไป

๓. กระบวนการได้มาซึ่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

เมื่อพรรคทั้งสองได้ชื่อผู้สมควรเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีในนามพรรคแล้ว พรรคเดโมแครตและพรรคริพับลิกันระดับชาติจะประกาศชื่อเพียงพรรคละ ๑ คน เพื่อเป็นผู้สมัคร

รับตั้งเลือกเป็นประธานาธิบดีและอีก ๑ คน เพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นรองประธานาธิบดี^๑ ให้สาธารณชนได้ทราบ เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีของทั้งสองพรรคได้ดำเนินการรณรงค์หาเสียง (election campaign) ต่อไปจนถึงสัปดาห์แรกของเดือนพฤศจิกายน

เมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีได้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงกับประชาชนทุกมลรัฐแล้ว การเลือกตั้งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีจากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี (Presidential Candidate) ทั้งสองพรรคจะเกิดขึ้นในวันอังคารแรกของเดือนพฤศจิกายน ในปีอธิกสุรทิน^๒ ซึ่งจะเลือกตั้งตามระบบเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Popular Vote) ผลการเลือกตั้ง Popular Vote ในวันนั้นจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีของแต่ละพรรคจะได้ “ตัวแทนพิเศษ (Super Delegates)” ของพรรคตนจำนวนเท่าใด ซึ่งตัวแทนพิเศษนี้จะเข้าไปรวมกันเป็น “คณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College)” และร่วมกันเลือกบุคคลผู้สมควรได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีตามระบบการเลือกตั้งโดยคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral Vote) ในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ต่อไป

๓.๑ วิธีการเลือกตั้งตามระบบเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Popular Vote)

๓.๑.๑ วิธีการเลือกตั้ง (Voting Method)

วิธีการเลือกตั้งตามระบบเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Popular Vote) เป็นไปตามระบบเสียงข้างมากธรรมดา (Simple Majority)

๓.๑.๒ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Eligibility of Voters)

ในเรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น ไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา แต่บัญญัติไว้เป็นกฎหมายระดับมลรัฐ (State Rule) ซึ่งกฎหมายที่ว่านั้น จะให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ สีผิว เพศ และจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีในวันเลือกตั้ง (๘ พฤศจิกายน) และจะต้องมีสัญชาติอเมริกันโดยการเกิด

๓.๑.๓ การลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voter registration)

๓.๑.๓.๑ ช่วงวันเวลาการลงทะเบียน

ในสหรัฐอเมริกาทุกมลรัฐยกเว้นมลรัฐนอร์ท ดาโกตา (North Dakota) เท่านั้น ที่มีข้อกำหนดให้พลเมืองอเมริกันที่ประสงค์ใช้สิทธิเลือกตั้ง จะต้องลงไปทะเบียน (register) ขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

^๑รองประธานาธิบดีจะทำหน้าที่ประธานาธิบดีในกรณีที่ ประธานาธิบดีถึงแก่ความตาย หรือมีเหตุขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ (Twentieth Amendment to the United States of America Constitution 1933, Section ๓, If, a time fixed the beginning of the term of the President, the President elect shall have died, the Vice-President become President...or if the President shall have failed to qualify, the Vice-President elect shall act as President until the President shall have qualified...)

^๒ปีอธิกสุรทิน หมายถึง ปีที่เดือน กุมภาพันธ์ มีวันเพิ่มอีก ๑ วัน (Leap day) เป็น ๒๙ วัน ทุกๆ รอบ ๔ ปี ในปี ค.ศ. ๒๐๑๖ วันอังคารแรกของเดือน พฤศจิกายน ตรงกับ วันที่ ๘ พฤศจิกายน

แต่ในบางมลรัฐ เช่น มลรัฐ Idaho, Minisota, New Hamshire, Wisconsin และ Wyoming ที่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงทะเบียนได้ในวันเดียวกับวันเลือกตั้ง

๓.๑.๓.๒ วิธีการลงทะเบียน

วิธีการลงทะเบียนนั้น รัฐบัญญัติว่าด้วยการลงทะเบียนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งแห่งชาติ (The National Voter Registration Act ๑๙๙๓) กำหนดให้การลงทะเบียนกระทำได้ง่าย ซึ่งรัฐบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voter Turn out) ให้มีจำนวนมากขึ้น

โดยรัฐบัญญัติว่าด้วยการลงทะเบียนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งแห่งชาติฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้ประสงค์ใช้สิทธิเลือกตั้ง สามารถดำเนินการกรอกแบบฟอร์มลงทะเบียนได้ตามสถานที่ต่างๆตามที่ผู้ใช้สิทธิสะดวก เช่น ศูนย์ออกใบอนุญาตใบขับขี่รถ ศูนย์คนพิการ (disability centre) โรงเรียน ห้องสมุดประชาชน หรือส่งแบบฟอร์มที่กรอกแล้วโดยผ่านทางเมล (Mail-in registration) เป็นต้น

เมื่อถึงวันลงคะแนนเสียง วันที่ ๘ พฤศจิกายน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะไปปรากฏตัวใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งต่างๆ ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีถิ่นพำนักอาศัยอยู่ในเขตปกครอง (Counties) ต่างๆตามที่เขตปกครองต่างๆ ประกาศรายชื่อไว้ล่วงหน้า

๔. วิธีการเลือกตั้งตามระบบเลือกตั้งโดยตัวแทนพิเศษ (Super Delegates) หรือที่เรียกว่า Electoral Vote

เนื่องจากระบบการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาเป็นระบบการเลือกตั้งทางอ้อม (Indirect election) ไม่เหมือนกับการเลือกตั้งโดยตรง (Direct election) ที่ใช้ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย หรือสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ฉะนั้นผลการเลือกตั้งตามระบบ (Popular Vote) ในวันที่ ๘ พฤศจิกายนนั้น ไม่มีผลโดยตรงว่าผู้ชนะคะแนน Popular Vote จะได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี

เพียงแต่ผลการเลือกตั้ง Popular Vote นั้นจะบอกได้เพียงแต่ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี (President Candidate) จากพรรคใดในมลรัฐนั้น ที่ได้รับผลคะแนนเสียงจาก Popular Vote เป็นเสียงข้างมาก ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีของพรรคนั้นก็จะได้รับโควตาหรือจำนวน “ตัวแทนพิเศษ(Super Delegates)” ทั้งหมดเท่าที่จำนวนตัวแทนพิเศษที่พึงมีในรัฐนั้น ตามระบบ “ผู้ชนะกินรวบ (Winner take all)” ซึ่งจำนวน “ตัวแทนพิเศษ” ในมลรัฐต่างๆที่พึงมีได้นั้น มีวิธีคิดตามตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ ๑

มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California) มีสมาชิกสภาผู้แทนจำนวน ๕๓ คน และมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๒ คน ฉะนั้นจึงถือว่า มลรัฐแคลิฟอร์เนีย จึงมีตัวแทนพิเศษ (Super Delegates) รวมจำนวน ๕๕ คน

ฉะนั้นในการเลือกตั้ง Popular Vote ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียถ้าหากผู้สมัครประธานาธิบดีจากพรรคใด ได้รับเสียงข้างมากจากจำนวนของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง (Popular Vote) ส่งผลให้

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีจากพรรคนั้นรับโควตา “ตัวแทนพิเศษ” ไปทั้งหมดจำนวน ๕๕ คน ตามระบบผู้ชนะกินรวบ

ตัวอย่างที่ ๒

มลรัฐฟลอริดา (Florida) มีสมาชิกสภาผู้แทนในมลรัฐจำนวน ๒๗ คน และมีสมาชิกวุฒิสภาในรัฐ ๒ คน ฉะนั้นมลรัฐฟลอริดาจึงมี “ตัวแทนพิเศษ” รวมจำนวน ๒๙ คน

ตัวอย่างที่ ๓

มลรัฐไวโอมิง (Wyoming) ซึ่งเป็นมลรัฐที่มีประชากรน้อยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียง ๑ คน และมีสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๒ คน ฉะนั้น “ตัวแทนพิเศษ” ของมลรัฐไวโอมิงจึงมีเพียงจำนวน ๓ คนเท่านั้น

“ตัวแทนพิเศษ” ของทั้ง ๕๐ มลรัฐและตัวแทนพิเศษจากเขต District of Columbia (Washington D.C.) อีก ๓ คน ตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. ๑๙๖๑^๙ จะรวมกันเป็น “คณะเลือกตั้ง” (Electoral College) ซึ่งตัวแทนพิเศษของแต่ละมลรัฐจะประชุมกันในแต่ละรัฐ ในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน เพื่อเลือกประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี วิีลึงคะแนนเสียงลับ (ballot)^{๑๐}

อนึ่งจำนวน “ตัวแทนพิเศษ” ซึ่งรวมกันเป็น “คณะผู้เลือกตั้ง” (Electoral College) มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๓๘ คน โดยคิดจำนวนเทียบเคียงกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสมาชิกวุฒิสภาและตัวแทนพิเศษจาก D.C ได้ดังนี้

สมาชิกสภาผู้แทนทุกมลรัฐ	๔๓๕ คน
สมาชิกวุฒิสภาทุกมลรัฐ	๑๐๐ คน
ตัวแทนพิเศษจาก D.C.	๓ คน
รวม	๕๓๘ คน

ภายหลังการประชุมร่วมของ “คณะผู้เลือกตั้ง” ในแต่ละรัฐ ทั้ง ๕๓๘ คนแล้ว หากผลปรากฏว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีจากพรรคใด ได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งจากจำนวนสมาชิกคณะผู้เลือกตั้งเท่าที่มีอยู่ ผู้สมัครประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี

^๙Twenty-third Amendment to the United States of America Constitution 1961 extends the right to vote in presidential election to citizens residing in the District of Columbia by granting the District electors in Electoral College as if it were a State.

^{๑๐}The twelfth Amendment to the United States of America Constitution 1804, Article 1 Section 1, Clause 3, “The Electors shall meet in their respective states and vote by ballot for President and Vice-President”.

ของพรรคนั้น จะเป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา^{๑๐} และจะเข้าทำพิธีสาบานตนรับตำแหน่งในวันที่ ๒๐ มกราคม ปีถัดไป^{๑๑}

บรรณานุกรม

(๑) หนังสือ:

The United States of America Constitution, 1787.

The Twelfth Amendment to the United States of America Constitution, 1804.

The Twentieth Amendment to the United States of America Constitution, 1933.

The Twenty – second Amendment to the United States of America Constitution, 1951.

The Twenty-third Amendment to the United States of America Constitution, 1961.

(๒) วารสาร:

ลลดา วุทธิไกรกิตติ. “คุณลักษณะทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชน”. **วารสาร มจร สหประชาชาติปริทัศน์**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๕.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

“Caucus V.S. Primary” difference and comparison/difference. www.difference.com/politics. US. Politics, retrieved Feb 18, 2016.

List of United States Presidential election by Popular Vote Margin. en.m.wikipedia.org. retrieved Feb 18, 2016.

List of Political Parties in the US. <https://en.wikipedia.org>. retrieved June 20, 2016.

^{๑๐}ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาตามระบบเลือกตั้งทางอ้อมนี้ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีนั้นอาจจะแพ้คะแนนเสียง Popular Vote รวมทั้งประเทศ แต่ชนะเสียงจากคณะผู้เลือกตั้งที่เคยเกิดขึ้น เช่น การเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ จอร์จ ดับเบิลยู บุช (George W. Bush) จากพรรคริพับลิกัน ได้คะแนนเสียงจาก “คณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College)” ๒๗๑ เสียง อัลกอร์ (Al Gore) จากพรรคเดโมแครต ได้รับคะแนนเสียงจาก “คณะผู้เลือกตั้ง” ๒๕๕ เสียง ทำให้ จอร์จ ดับเบิลยู บุช ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีทั้งๆ ที่ อัลกอร์ ชนะ จอร์จ ดับเบิลยู บุช ในคะแนนเสียงรวมจาก Popular Vote ถึง ๕๔๓,๘๑๖ เสียง ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าคะแนนเสียง Popular Vote ไม่ได้เป็นผลโดยตรงต่อการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา (List of United States Presidential election by Popular Vote : margin.en.m.wikipedia.org.retrieved Feb 18, 2016)

^{๑๑}ตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๒๐ ค.ศ. ๑๙๓๓ บัญญัติให้วาระการดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี สิ้นสุดลงในเวลาเที่ยงวันของวันที่ ๒๐ มกราคม และประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี คนต่อไป เข้ารับตำแหน่งสืบต่อทันที (Twentieth Amendment to United States of America Constitution 1933, “The Terms of President and Vice President shall end at noon on the 20th of January and the terms of their success shall then begin.”)

